

N:o 2.

Ank. till Riksd. kansli den 6 mars 1905, kl. 3 e. m.

Sammansatta banko- och lagutskottets utlåtande, i anledning af herr V. L. Molls motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående förändrad organisation af den kontroll, som af staten utöfvats öfver bankverksamheten.

Uti en inom Andra Kammaren af herr *V. L. Moll* väckt motion, n:o 20, har föreslagits, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda frågan om förändrad organisation af den utaf staten öfver bankverksamheten utöfvade kontrollen samt förelägga Riksdagen de förslag, hvartill utredningen kunde gifva anledning.

Denna motion har hänvisats till lagutskottet, som efter öfverenskommelse med bankoutskottet hänvisat den till behandling af sammansatt banko- och lagutskott.

Motionären har genom sammanställning af antalet banker samt den summa, hvarmed samma bankers tillgångar och skulder balanserade vid slutet af vissa år från och med 1871 till år 1904, framhållit de yttre konturerna af bankverksamhetens utveckling inom landet samt därefter redogjort för den af staten öfver bankerna utöfvade kontrollens organisation och hufvudsakliga ändamål; och tillåter sig utskottet hänvisa till hyad motionen härom innehåller.

Vidare har motionären anført följande.

»Om man med denna redogörelse för bankinspektionens ändamål för ögonen jämför bankverksamhetens utveckling med utvecklingen af bankbyrån, kan man näppeligen värja sig för den tanken, att den senare utvecklingen icke hållit jämna steg med den förra. Om bankinspektionen i afseende å organisation och arbetskrafter kvarstår oförändrad (under de senaste femton åren har bankbyråns sammansättning icke undergått någon förändring), under det bankverksamheten stadigt utvecklas till allt större omfattning och mångsidighet, är det klart, att inspektionen skall möta allt större svårigheter vid fyllandet af sitt grannlaga värf. Då bankverksamheten, såsom utgörande själfva nerven i landets hela affärsrörelse, bör stå under en möjligast effektiv och tillfredsställande kontroll, och då vidare denna kontroll ådrager staten ett slags moralisk proprioborgen för bankverksamheten, är det af största vikt, att kontrollen är så anordnad, att den förmår hålla jämna steg med bankverksamhetens utveckling.

I hvilken riktning bankkontrollen bör reformeras, därpå lämna nu gällande bestämmelser angående kontrollen öfver försäkringsanstalterna anvisning. Då emellertid bankverksamheten till sin natur är vidt skild från försäkringsverksamheten, kunna gifvetvis bestämmelserna rörande kontrollen öfver den senare ej utan vidare tillämpas på kontrollen öfver den förra; men ingen lär kunna bestrida, att icke bankverksamheten är af lika stor allmän betydelse som försäkringsverksamheten och följaktligen förtjänt att i afseende å den af staten utöfvade tillsynen likställas med den senare.

Några ökade kostnader för statsverket behöfva icke bli en följd af bankkontrollens reorganisation i nu antydd riktning. Tvärtom borde härigenom besparingar uppstå, då bankerna liksom försäkringsanstalterna gifvetvis själfva bära bära kostnaderna för kontrollen, hvilket så mycket hellre bör kunna åläggas dem, som dels kontrollen är till gagn lika mycket för bankerna själfva som för det allmänna, dels kostnaderna, fördelade på samtliga banker, ej kunna sägas medföra någon kännbar börda.

De löneförmåner, bankinspektören för närvarande åtnjuter, kunna ingalunda sägas motsvara de anspråk, som måste ställas på denna befattnings innehafvare. Särskildt gynnsamma omständigheter ha medverkat till, att befattningens nuvarande bepröfvade och skicklige innehafvare kunnat åtaga sig densamma. Men dylika omständigheter få ej härvidlag tagas med i räkningen. Skulle den nuvarande bankinspektören afgå, skulle det säkerligen möta mycket stora, kanske öfvervinneliga svårigheter att med

nuvarande löneförmåner finna en kompetent efterträdare. Den åt försäkringsinspektören vid den år 1903 genomförda reorganisationen af försäkringsinspektionen anslagna aflöningen kan sägas innebära ett indirekt erkännande, att aflöningen åt bankinspektören är otillräcklig.»

För vinnande af det med bankinspektionen afsedda hufvudsakliga ändamålet att tillse, det bankerna förvaltas efter sådana grunder, att allmänhetens förtroende till desamma ej rubbas, är det nödvändigt, att bankinspektionen i afseende å organisation och arbetskrafter är så ordnad, att den utöfvade kontrollen blir fullt effektiv och utvecklas i samma mån, som bankverksamheten både till innehåll och omfattning utvidgas. Med hänsyn till det svenska bankväsendets synnerligen kraftiga utveckling under de senaste årtiondena synes det därför uppenbart, att, då samtidigt bankinspektionen kvarstått hufvudsakligen oförändrad, det för denna måste möta allt större svårigheter att tillfredsställande fylla sitt mål. En omorganisation af bankinspektionen är därför, såsom äfven erfarenheten lär visat, i hög grad påkallad, hvarför utskottet utan tvekan ansluter sig till motionärens nu framlagda förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kungl. Maj:t hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda frågan om förändrad organisation af den utaf staten öfver bankverksamheten utöfvade kontrollen samt förelägga Riksdagen de förslag, hvartill utredningen kan gifva anledning.

Stockholm den 6 mars 1905.

På sammansatta banko- och lagutskottets vägnar:

F. A. BOSTRÖM.
